

945

Uredništvo i uprava
ZAGREB, MASARYKOVA 23a
Telefon 67-59

Uredništvo in uprava
za Slovenijo in slovenski del
Julijske Krajin
LJUBLJANA, Erjavčeva 4a

ISTRA

Jesmo li podurili nešto da se naš podmladak u emigraciji odgaja kako zahtijevaju interesi naše emigracije i našega naroda u Južnoj Krajin?

GLASILO SAVEZA JUGOSLOVENSKIH EMIGRANATA IZ JULIJSKE KRAJINE

Emigrantski podmladak

U Zagrebu je od 2 do 9 o. m. priredjen dječji tjedan. Održavaju se predavanja, priredbe, govori na radiju, izlozi knjižara su puni omladinske literature, neki listovi izlaze u posebnom izdanju itd. Cijeli tjedan je posvećen omladini, dječji. Jer omladina je ono najvrijednije što ima ljudsko društvo i jedan narod: kakova omladina, takova budućnost.

Tim povodom je mnogome emigrantu došlo na pamet stanje i pitanje naše omladine. Koliko one dolje, toliko ove ovdje.

Zivotni put naše omladine u Juljskoj Krajinu nam je poznat. I njezini socijalni, politički i kulturni uvjeti za život. Ti uvjeti su u glavnom po cijeloj Juljskoj Krajinu slični. Drugo je pitanje naše omladine ovdje. Kada govorimo o našoj omladini, mislimo na sve one mlade, počevši od male djece, pa do mladića u radionicama, srednjim školama i na univerzitet. Na sve one koji su rodom ili porijeklom iz Juljske Krajinne.

Zivotni uvjeti te naše omladine ovdje nisu svuda jednaki. Socijalni položaj roditelja igra u njihovom odgoju mnogo veću ulogu nego kod djece u Juljskoj Krajinu. Jer tamo je socijalni položaj skoro svuda jednak, a i da nije jednak, socijalni položaj roditelja je ni igrao presudnu ulogu u moralnom, socijalnom i nacionalnom odgoju te omladine.

Ovdje je to drukčije. Roditeljskom domu je prepušten u dovoljnoj mjeri, odgovor djeteta dok si je država preuzela samo pravo određivanja smjera i opsega poučavanja u užem smislu riječi. To, dakako, u praksi, jer u teoriji su danas skoro sve evropske države rezervirale sebi monopol uzgajanja. Ali to nije moguće provesti nego u totalitarnim državama, kao što su Italija, Njemačka i Sovjetska Rusija.

Iz toga proizlazi da je glavni faktor socijalnog, moralnog i nacionalnog odgoja ovdje roditeljski dom. Prema tome je roditeljski dom glavni faktor i u uzgoju našeg podmlatka. Zavisí od roditelja emigranta hoće li mu i djeca voljeti onaj kraj iz kojeg potječu.

Ako je to točno, tada se moramo zapitati: Jesmo li mi, kao organizirana emigracija s određenim programom, nešto poduzeli da se odgoj naše djece usmieri tim pravcem. Da se uputi roditelje kako će odgajati svoju djecu da postanu ta djeca jednako dana našim nasljednicima — ovdje li tamo dolje? I jesu li naše organizacije posvećivale do sada tom važnom pitanju kakovu veću pažnju? Da li se povelja barem kakova anketa da se vidi kojim slojevima u emigraciji pripadaju naša djeca i da li se tu djecu odgaja onako kako bi trebalo da se odgajaju djeca emigranta koji imaju jedan politički cilj pred sobom? Da li je emigracija do sada pružila kakovo bolje, pomagalo toj našoj djeci — a i starijim omladincima?

Bilans je negativan. Možda će ovo par sugestija poslužiti barem tome da se o tom pitanju diskutira.

Mislimo da do sada nije u tom pogledu učinjeno skoro ništa. Osim »Mladost Istranina« u Zagrebu i nekoliko knjiga »Mladinske matice« u Ljubljani, naša djeca nisu u mogućnosti, da nadju šilva u kojima bi se govorilo o našim kraljevima pod Italijom, a gdje su ostali uzgojni faktori, koji bi usmjerili odgoj naše omladine onako kako bi u interesu naše budućnosti trebalo.

SPOMINI NA NOVO RU-DARSKO NASELBINO ARSIA

Pašiti, ki so se v velikem številu udležili ustanovitve nove rudarske občine Arsia in s njo združene pojedine, so bili tako navdušeni, da so hoteli imeti večer spomina na slavnost. Ker prirediteljni odbor odločno na niti mislil ni, so si gošče sami pomagali. Po njihovem odločenju so namreč v gozdovih, da je izginilo kakih 400 kosov svetlega pribora: žite, vilice in podobno. Vedenje gostov je bilo tako, da se je prisotni član kraljevske družine že pred zaključkom slavnosti ves ozlovoljen odstranil.

Gostovanje milanske „Scale“ u Zagrebu i Beogradu

Zagreb, 2. dec. 1937. — O reviji »Termini« smo već pisali; Ali smo naglasili politički momenat, a kasnije je zagrebački »Obzor« pisao opširno o umjetničkoj strani te revije. »Obzor« je pisao sasvim negativno, a iz tog članka u »Obzoru« izašao je u »Hrvatskoj Straži« članak dra Ljubomira Marakovića, koji otklanja od sebe odgovornost za umjetničku, a donekle i političku stranu revije »Termini«.

Odmah lza toga je došlo gostovanje milanske »Scale« u Zagrebu i Beogradu. Reklama je bila obilna, kazalište raspredano do posljednjeg mjesta. Cijene povisene »Scale« je očekivana kao otkrivenje. Ali — fljasko. Eto što piše zagrebačka štampa: »Obzor« piše: »Ali publika je nažalost doživjela veliko razočaranje. Pjevači i pjevačice, koji su ovom prilikom nastupili, možda su nekad i bili istaknutim članovima ove najbogatije svjetske operne pozornice, ali vrijeme je ostavilo tolike tragove na njihovim glasovima, da nisu bili u stanju izdržati do kraja na potrebnom visini »Aidu«, koja je za pjevače prilično zamorna. U prvim su slikama opere ostavili više manje neodređen dojam, dok se od sredine dalje njihovo opadanje doimalo već neugodno. Svi pjevači su naime u visokim položajima neprestano forsirali, pa toliko napori nisu bili u stanju izdržati tijekom čitave večeri. Tako se dešavalo, da su u drugoj polovini toperne distonirali pri visokim izdizanim tonovima za čitava pola glasa, što naravski smeta i prosječnu publiku.«

Hrvatski dnevnik. — Sinoćnje gostovanje ugnine talijanske umjetnika, za koje je uprava Hrvatskog narodnog kazališta i u svojim objavama učinila veliku reklamu potpuno nas je razočaralo. Obječanja nisu ispunjena. Mjesto prvih i najboljih pjevača čuli smo ispejvane glasove, koji tek odaju tragove svoje davno prošle slave. — Mjesto uživanja u originalnoj interpretaciji belkantiškog opernog stila — strah i katastrofe. Mjesto upoznavanja novih sloma i u plastici Verdi-ve partiture, nekonzistentnost ritmičkog elementa kao proizvod neuzvišavanja u djelo. I dok nervoza u gledačiju raste i izbijaju otvoreni prosvjedi strpljivog općinstva, spašava neugodni položaj pjevača baritonista Ettore Nava. Na njegovo jedino mogu se odnositi laskavi ukrasni pridjevi reklame, koja je učinjena za gostovanje ove skupine.

»Jutarnji list« — »Krvinja što je naša publika umjesto oduševljenja, na koje se teklo računalo, doživjela razočaranje, ne leži naravno na angažiranom pjevačima, koji su išli za svojim pozivom i zaradom. Oni su žrtve, koje su na sebi morale osjetiti nezadovoljstvo publike, uprečno zapravo protiv onih impresarija u Italiji i kod nas, koji se nisu žalili da za Zagreb angažiraju prosječne pjevače, prisrbeke autorizaciju Scale, čemu se najviše žudimo, i serviraju, li kao njezin čak reprezentativni ansambl kakav je bio nedavno u Berlinu, Frankfurtu i drugim njemačkim gradovima. Ako je naša publika reagirala nerвозnoje nego inače kod je nezadovoljna i na način koji kod nas na sreću nije uobičajen, mora se tumačiti ovoj pojavi tražiti u osjećaju uvrijeđenosti da se je u visoko kulturnom i muzičkomu do govoru, ki ga je imel Mussolini 28. oktobra, uprasal Italijansko vjerdje, kater del svojih afričkih posestev je pripravljena odstopiti Nemčiji, in še posebej, kakšno stalište bo Italija zavzela nasproti onim sklepom, po katerih je prišla v posest obsežnih nemških delov Južnega Tirola.«

U svakom slučaju zahvaljujemo tom gostovanju jednu dragocijnu spoznaju: da zagrebačka publika konačno uviđa da može s daleko nižim cijenama i u istim elegantnim toaletama i smokinkama pogledati i poslušati i naše operne predstave i da jednako počinje cijeniti i ono što je naša, a što pronosi svijetom slavu i našem gradu.

hrvatskom narodu. Možda će se nakon tih gostovanja prestati govoriti o našim pjevačima s onim omalovažavanjem, kako se to do sada činilo.

»Novosti« — Pišu slično i završavaju: »A ova gostovanja bit će dobra pouka svima za budućnost. A možda ćemo sada više znati cijeniti naše pjevače i dirigente.«

Večer: — Pod naslovom: »Zagrebačko se publici ne može prodati rog za svjecu« donosi odluku prikaz i završava: »Ni jedna naša predstava nije doživjela tako hladan prijem kod općinstva, nikad naš pjevači nisu ubrali tako malo pljeska«, kao sinoćnji — dakako uz častu iznimku Nave, koji je bilo spontano, burno i ostenativno slavjen. A kad je u prvoj slici nakon odlaska Ramphisa, Radamesove romanca, dueta s Amneris, tereta s Aidom zapjevao naš Krizaj (kralj) onda smo čuli prvi pravi i zdravi pjevački ton. Krizaj je uz Nave dominirao scenom.

Zagrebačka publika dokazala je te večeri, da zna prosuditi kvalitetu predstave i pjevača. To joj služi nesumnjivo na čast. Neka u buduće posrednici takovih gostovanja kritičnije prosudjuju nivoicu zagrebačkog općinstva i neka ne misle, da se kulturnom Zagrebu može pružiti bilo što. Zagrebačko općinstvo dokazalo je i to, da zna osim srdačnog odobravanja iskazati i svoje nezadovoljstvo. To neka zapamte oni, koji ne vjeruju u istančan ukus i visoko umjetničko razumijevanje zagrebačkog općinstva.

Hrvatska Straža: — »Sve u svemu, od Scale smo očekivali više, naime občan »reprezentativni ansambl«. Znamo i mi valjda što je belcanto.«

Uprava kazališta je lza toga dala izjavu u kojoj otklanja odgovornost sa sebe, a na odgovora B. Ivakić u »Obzoru«: »Od uprave zagrebačkog kazališta upravu je neoprostiv grijeh, što tako zlorabljuje povjerenje zagrebačkog općinstva. Ljudi su u dobroj vjeri napunili kazalište za izvanredno od našeg prosjeka. Ako je uprava bila zavedena u bludnju od poduzetnika i ugovorila nastup ne čuvsji pjevače, ona je morala svjedeno naći mogućnost, da prije predstave ocijeni pjevače. To bi joj morao nalagati osjećaj odgovornosti spram općinstva, na koje ona svaki čas apelira. Davati izjave poslije zvižduka u kazalištu — to jest, ocijeniti nesposobnost dotičnih pjevača — malko je prekasno. Jer to znači, da muzički stručnjaci kazališne uprave mogu dati meritoran sud tek onda, kad ka najprije dade publika. Samo onda još ostaje pitanje: čemu su oni tu?«

U Beogradu je bilo slično, pa beogradska štampa piše o tom gostovanju isto tako negativno. Citiramo samo par izvadaka:

Pravda: — »Tosca gdje Brune Raze dolazi po vrijednosti na posljednje mjesto pretstavljajući crnu točku sinoćnje predstave. Ona je sačinjena od toliko negativnih kvaliteta da zaslužuje da se o njoj više čitavita da nasilno širenog donjeg registra, nešto otvoreno srednjeg registra i visokih tonova, forsiranih, ali tankih i neprodornih, uz to nestabilnih i nečistih u intonaciji sa stalnom tendencijom za polustepen na niže. Molitvu u drugom činu htjela je da stilizuje palno ali je ispalala »flah« i bez boje i izraza, uz to na kraju jako distonirano, dok je u kapela unisonu sa Cavaradosijem u trećem činu toliko forsirala da su se paralelne čiste oktavice pretvarale u velike i male septime.«

Politika: — »I baš zato što toliko volimo talijansku pjevačku kulturu smatramo da smo još našim skromnim silama pomogli ako sa polivalom istaknemo u talijanskom ansamblu baš samo gž. Nava i Morrell-Rosta. Jer samo oni to zaslužuju.«

Talijani imaju i sjajne dirigente. Ali ni svi Talijani koji diriguju nisu Molinari, Toscanini, de Sabate ili Gvi.

Citirali smo neke odlomke. Ne upuštamo u komentare, jer revija »Termini« i ovo gostovanje izvore jasno samo po sebi o mnogo čemu. Pri koncu da istaknemo: sva

štampa ističe tom prilikom odlično pjevanje basu Josipa Krizaja, člana zagrebačkog kazališta.

A Josip Krizaj je iz Juljske Krajinne!

RAZSTAVA LJUDSKE UMETNOSTI V TRSTU

Oktoobra in novembra meseca tega leta se je vršila v Trstu razstava ljudske ali, kakor bi mi rajši rekli, narodne umetnosti. Priredil jo je »Dopolavoro« pod predsedstvom pokrajinskoga fašističnega tajnika Grazziolija. Namen razstave naj bi bil, kakor čitamo v uvodu razstavnega kataloga, prikazati vse, kar tvori dedščino preteklega dobe, torej nekak kompleks tradicije, del in značilnih običajev tržaške pokrajine.

Sam Trst kot trgovsko in industrijsko mesto seveda ne more baš veliko nuditi v tem pogledu, toda bajte to malo, kar so lahko zbrali, priča o »ljudski duši Trsta, ki da je bila vedno čisto italijanska«.

Bolj kakor sam Trst, je seveda dežela, ki se naziceva od Tržica do Postojne in dol do Milj, ohranila dokazke svojega svojevitevnega narodnega življenja. Toda ne razstava me razstavni katalog nista nikjer omenila, da so razstavljeni predmeti: delj žite, kuhinjsko in poljedelsko orodje, bilna oprema in narodne noše slovenske. Nekam tajnstveno se prikriva pravi narodni značaj tržaške pokrajine. Predsednik tehničnega odbora Dolcetti se je v uvodniku celo spozbabil, da je trditi, da so v tržaški okolici bili nekada tudi drugosežnji narodi. Pa bi se vendar lahko s kratkim isprehodom prepričali o nasprotnem, da živi še vedno v Trstu samem, po vsej okolici in na bližnjem Krasu in v Postojnsčini samo narod in da so Italijani je vojniki, miličniki, karabinjeri, učitelji in drugi, ki so se priselili šele v povojnem času.

Prav tako zavestno je pretvarjala resnico Ada Sestan, ko je trdila v članku o krasnih nošah tržaških okolčan in o trenjski obleki okolčanov, da so »mandrijači« mladinskega izvora. Opisuje jih tako: »Po božno in udano ljudstvo, skromno v hrani, ki je verovalo in veruje še vedno v čarovnice in na njih hudodelen vpliv na ljudi, živali in rastline, in ki si svečer voščijo lahko noč v Božjem imenu« (11)

Še najboljši je članek Silvija Rutterija ki se je gotovo še pred kratkim pisal Rutar, o »ljudskim licu Tržaške pokrajine«, dasi tudi on nikjer ne pove, da je to ljudstvo slovensko, in poudarja samo italijanski vpliv na arhitekturo cerkva.

Iz vsega tega izhaja dovolj jasno, kaj je bil pravi namen tržaške razstave. Htjeli so tako zbrati v Trstu slovenske ljudske noše, slovensko orodje, slovensko lično opremo in kmetijsko arhitekturo ter vse to prikazati kot pristno talijansko. V ta namen so morali prispevati v veliki meri naši ljudje sami. V seznamu oseb, ki so lastniki razstavljenih predmetov, sročamo marsikatero ime, ki priča da je lastnik gotovo le s teškim srcem ugodił zahtevi v tako raznarodovalni namen.

Verjetno je tudi, da bodo marsikateri predmet pridržali in ga tako tudi brez pravega pristanka odvzeli došodanjemu lastniku, kakor so to že storili v marsikaterem kraju z narodnimi nošami. Figuriralo bo kot pristno italijansko narodno blago v tem ali onem italijanskom muzeju in bo tako varalo obiskovalca o pravem narodnostnem licu dežele. Slovensko ljudstvo pa bo tako polagoma izgubilo vse, kar stegne pričati o njegovem posebnem narodnem svojevitu in o njegovih zgodovini. Napraviti hočejo je njega brazilsko maso brez lastne nacionalne zgodovine in kulture, kakor to vedno tudi zatirjemo v svojih spisih. P. P.

Razprava o Južnem Tirolu v angleški spodnji zbornici

Pred kratkem je zastopnik konservativne stranke za Norwood, Mr. E. D. Sandys v angleški Spodnji zbornici interpellirao ministra Edena, ali ni sprečeno govora, ki ga je imel Mussolini 28. oktobra, uprasal Italijansko vjerdje, kater del svojih afričkih posestev je pripravljena odstopiti Nemčiji, in še posebej, kakšno stalište bo Italija zavzela nasproti onim sklepom, po katerih je prišla v posest obsežnih nemških delov Južnega Tirola.

Pri veliki debati o mednarodnih odnosih se je, tako poredko »Times« od 19. nov. med drugim oglašil tudi lord Sandys in pripočel, da naj se s ohranjen miru prenesejo tudi žrtve. Pri tem pa naj se varujejo interesi prizadetih narodnosti pa tudi druge države, ali morale kaj žrtvovati. Lord je opozoril nato, da bi se moralo pri splošni uređitvi upoštevati tudi položaj Nemcev v Južnem Tirolu.

O PRAVDI

II

3) *Ropstvo, beskonjce, tiranija, kaos i anarhija, zaista su velika i teška ljudska zla. Ali, zar nije bilo vredno podneti ta zla, da bi se na ruševinama njihovim zacarila sloboda slatna? Srma, iz koga su niklo jugoslovenska nezavisnost i sloboda, zar nije posejao i svojom krvlju zalio još 1389 Car Lassar, čestito koleno? Karadžić i toliko drugi junaci, hajduci i mučenici, koji su svojim snagom negovali i stvorili krvlju zalivali biljku niklu iz tog semena, zar nisu, zajedno sa slavnim i besmrtnim Carem svojim, pravedno nagrađeni svetom na Oraclju, 1904? I zar seme, izdano iz te šupe, nije 1912, na Kumanovu, donelo još bolju i veću žetvu, da bi ona 1918, na Kojmakoflanu, bila i najbolja i najobilnija? Zaista, »Bog ne plaća svake slobode«, ali kad plati, plati potpuno, sve do poslednje pare, kako u kapitalu, tako i u kamatama.*

4) *Druga strane, zar veliki i moćni Turškoj imperiji nije zadan težak udarac baš u borju na Kosovu, da bi se od njega 1804 opustošeno razdvojilo, da bi 1912 od njega umrlo, da bi 1918 proces njegov raspad bio izvršen? I zar Austro-Ugarska monarhija, iako proštrana i moćna, nije, po onoj narodnoj: »Oleto — prokleteo, zar ona nije našla prokleteo na seba još 1878, okupacijom Bosne i Hercegovine, da bi se već 1908 zakačila od tog krupnog čuiga: tude zamislite da bi 1918 bio izvršen proces njenog himijskog raspadanja u elemente, iz kojih je umetno bila skrpljena i od kojih je uzurpatorski i lažno zveo? U istinu, »pravda je žrtva zemlja i gradova, a nepravda ruši obitelji.«*

5) *Nepravda je najteži ljudski zločin. Čak ništa nije u slavu da u tolikoj meri pobuni, kolikoj meri je to u stanju da učini osvetu pretrpejone nepravde. Ali zato, zar nije belodana istina, da baš teškom priliku teškoje kolektivne nepravde i elementarnim eksploatacijama, koje je taj pritisak prvenno izazivao, čovečanstvo najviše duguje svu svaretni stepen opšteg progressa? Narocito filozofija i civilizacija; rimsko pravo i hrišćanstvo; Michelangelov simboli »petlo; Šekspirova, Karlova i Emersonova »Magna Charta libertatum, američki i engleski ustavi; Zan-Zak Rusovljevi društveni ugovori i prava sloboda i građanska ko otkrivena na ruševinama Bastije; Betovenova interpretacija božanskog zakona harmonije i simetrije; Puškinove konture svotečine i ruska beletristika uopšte; jugoslovenska narodna mudrost i epska poezija; Mechtrovičevi simboli veličine, snage i dubine; i Tešlina epohalna otkrića... — šta bi je teškoje, koje su dika, ponos i stava kultura i civilizacije, šta bi ona značila drugo, kad ne bi značila pravednu nagradu za pretrpejone teškoje i svirepe kolektivne nepravde?«*

6) *Druga strane, zar dostoj i izvršioš takovih kolektivnih nepravdi, zar oni nisu pravedno kažnjeno propašću Zapadnog rimskog carstva, nikadnjim ropstvom, propašću feudalizma i carizama, raspadom Turške imperije i Austro-Ugarske monarhije i stogom Nemacke? I koji normalan pojedinačnik kolektivno ne veruje isto onako čvrsto, kao što veruje, da svakoj tajnoj noći sleduje svetlo dan, da fašizam, komunistizam, japsizam, huncizam i njihovi gospodari, saloliti i razali, koji nasloje da poline duh materije i pravo sili, i koji seju vararstvo, haos i anarhiju štom sveta, ne će doživeti istu sudbinu Nerona, Karla XII, Vilijama II, Turške imperije, Austro-Ugarske monarhije i stitnih nasleđa laži, tiranije i nepravde, i da oni, zajedno sa svojim pomagateljima i palomecima, ne će svoje svirepe zločine ispejati do kraja? Samo pisnici analfabeta i slepci kod zdravih oči, odnosno samo oni, »kojima je Bog oduzeo pamet, da bi ih unistio, ne mogu da sagledaju istinitost kosovske mudrosti izražene u poslovicama: »Zlo radenje, nolovo sudenje, zlo li radnje, gore do te snage i zlo velar seje, buru žene.«*

7) *Ali, ako se kolektivna nepravda pravedno kažnjava, ni individualna nepravda ne ostaje nekažnjena. Po utinjenoj nepravdi, po »njenom zločinu, zločin može da izbegne i počinja i ljudsku pravdu; ali božansku pravdu ne može da izbegne nikako.«*

DR. IVO MOGOROVIĆ

Zimska pomoć zakasnila

Opatija, novembra 1937. Prijašnjih je godina siromašnima davana od fašističkih organizacija tako zvana zimska pomoć, koja se je davala kroz zimske mesecede od oktobra do meseca marta. Ta se je pomoć siromašima prije abesinskog rata sastojala od 15 kilograma teškog paketa već unapred spremjeno za svakog pojedinog člana siromašne porodice. Koleg je svaki pojedinac dobivao mesečno jednaput, po uobičajno bilo riža, čestine, pasulja u većim količinama i kave i šećera u malim količinama.

Lanjske je godine davana isto takova pomoć kroz isto vreme, ali samo u smanjenoj količini na polovicu.

Već je skoro konac meseca novembra, a ove godine još nije podeljena ta pomoć siromašnim porodicama.

„Jutro“ zopet dovoljeno

Ljubljana, nov. 1937. — Od ponedeljka, 15. nov. ovaj je bila po posledovanju naše vlade pri Italijanskih oblasteh zopet dovoljena razprodaja ljubljanskega dnevnika »Jutro«, ki je bil pred kratkim na novo zabranjen.

NOVA NASELJINA „ARSIJA“, DELO SLOVENSKIH UMETNIKOVA

Trst, dec. 1937. — Načrte za cerkev, občinsko hiše in za druga poslopja v novi naselbini, ki jo je dal zgraditi Mussolini v premoškopnem revirju ob Raši in ki ji je bilo prvotno določeno ime Liburnia, katere pa se je po-

zameje je pred slavnostno izočitvijo nove naselbine pretvorilo v manj »barbarsko« ime »Arsija«, sta v glavnem izdelala mlada a zelo nadebudna slovenska umetnika: inženir Rašo Lah in arhitekt Franjo Kosovel iz Trsta.

NOVE KNJIGE GORIŠKE MATICE

Goriška matica je ove godine izdala sledeće knjige:

1. Kalendar za leto 1938.
2. France Bevku: Ubogi zloedei, pripovest.
3. Grazià Deledda: Sardinske novele u prijevodu Ive Drena.
4. Jakob Trnovce: Dobro, bolje, najbolje, popularni prikazi iz tehnike.
5. Lažnlive barona Münchhausena čudovita potovanja in doživlja po suhem in po moriju u prijevodu Nande Vrbnjakova.

ma tome je ovaj izbor kao stvoren za Slovene u Italiji.

Popularni prikazi iz tehnike Jakoba Trnovca su odlična nadopuna toj popularnoj biblioteci. Dijeli se u tri dijela: Vreme, Oko, Uho. U prvom dijelu se popularno raspravlja o meteorologiji, u drugom se tumači optika i svi izumi i aparati u vezi s time, a u trećem akustika. — Sve to ilustrirano, popularno i vrlo zanimljivim načinom. Mnogo bolje, opširnije i zanimljivije nego na pr. knjige »300.000 km u sekundi« u izdanju Nolita koja, uostalom, stoji deset puta više nego ova »Goriške matice«.

Cijena svim tim knjigama u preplati je 6 lira, a u prodaji 8 lira.

Na svim knjigama je ino izdavača samo talijanski »Goriška Matica« piše »Unione editoriale goriziana Gorizia 1937—XV«, a štampare su u »Tipografia consorziale Trieste, giugno 1937—XV što znači u tiskari »Edimoste« u XV fašističkoj godini.

O Münchhausenu ne treba puno pisati. Pozna ga svaki, a i ta knjiga je sretno odabrana na veselje djece koja, lamo, slušaju i čitaju jedino očajne i kamibalske priče i pjesme o ratovima, puškanima i tonovima i u nečakvim carstvima gdje nema ni smijeha, ni kralja, ni pravde. (p.)

Kalendar je obzir prilike tamo, tada, a ako uzimamo u obzir pisali nego u superlativu, naslovni list modern, ukusan u bojana i ilustracije u tekstu dobre neke originalne prvovredne. Stranica 88 četvrtine dakle osminkih duplo. Donosimo, za ilustraciju, sadržaj kalendara:

Tri knjige »Mladinske matice«

Mladinska matica« u Ljubljani, koju su pokrenuli i koju vode naši ljudi iz Julijske Krajine, izdala je i ove godine svoje redovne mladinske knjige.

Koledarski podatci — Kalender — Vrtnev — F. Zgur, Pojstvo tja na gorico (pesna) — Orio Vergani, Tregnani minet — Ivo Dren, Ognjenik (pesem) — Adolf Šinkovec, Poletje (pesem) — Anatole France, Kristus z morsk — Kje se rodi duh (pesem) — Franjo Komel, Duša zaslili — Kcipot do zakladov Robinzoni — Adolf Šinkovec, Polnoćna (pesem) — Zuzumie in izumalože živali — Brotnika američkih poljedelcev — Dre, tri, tri o lesu — Trnovce, Močenič prikljakev — Dr. Dlez, O hormonih — Dr. A. S. Pravek in znanost starišer do otrok in obrznoti preživljanje med sorodniki — Zgodbine o Tepliku — Mikavnosti — Skoraj bi ne verjel — Pristojno — M. Met.

Josep Ribičič: Nana mala oplaka je priča za najmlađe učenike. Ilustracije u bojama od Omalcau Žive i »efektne. Tekst zanimljiv, iznesen živim, plastičnim stilom.

Franca Bevkva »Ubogi zloedei« nosi veće tipične karakteristike tog najodnijeg slovenskog pisca, a sigurno najodnijeg uopće do sada kod svih Južnih Slavena, računajući i Bugare. Zanimljiva fabula, plastična i psihološki uvjerljiva lika, glakli i prirodni dialozi, ukratko: France Bevk izradjeni i izgradjeni koji je toliko bogat i intencijom i toliko marljiv, da više ni ne zadržuje njegova fenomenalna plodnost.

Ovačar Runo Angela Cerkevnik je roman o ovčarskom psu koga ukrade u bosanskoj planini bogat građanin, ali pas se poslije mnogih napeli, pustolovina vraća svome starom gospođaru paštriu MIŠKU koji uvijek tuži i plače za njim. Literarno dobar, odgojan, a i jedno savremen, taj roman je odličan prilog bogatoj omadinskoj slovenskoj literaturi. Ilustracije u tekstu od Lube Ravnikara jasne, ilustrativne, a mjestimično prelaze u karikaturu, što nije na odmet naročito u knjizi za omladinu.

Sardinske novele u prijevodu Ive Drena su smetajni ništa tim izdanjima, stovlje, može se reći da ih nadopunjuje. Jer i kada se ne bi »Goriška matica« zvala »Unione editoriale goriziana«, i tada bi ove novele i u ovakvom izboru i prijevodu, trebalo izdati, naročito u izdanjima za širu publiku u našim krajevima koji imaju (barem nekoli) toliko sličnosti sa Sardinijom. Sličnosti u zemlji i u ljudima. A Ivo Dren je uspio da sakupi u tom svesku na 96 stranica najprezantnije, najmarkantnije i najoriginalnije je Deleddine novele koje su literarno izvanjavne za svakoga koji čita knjige; bio to intelektualac, bio to seljak ili radnik, Pre-

Simej iz Roža od Davorina Rovljena je roman o Korošcu. Sa malim Simejem vodi nas auktor po Koroškoj, dovodi junaka u situacije iz kojih se uočavaju prilike koje vladaju u toj izgubljenoj slovenskoj zemlji.

»GARIBALDINCI U SPANJII«

Pariz, dec. 1937. — U Madridu je izšla luksuzno opremljena knjiga na 400 stranica pod naslovom »Garibaldini in Ispagna«. Na početku knjige je faksimilna pisma generala Milaje kojim pozdravlja talijanske Garibaldince u Španiji. Knjiga je na luksuznom papiru, bogato ilustrirana i uvezana u platno sa zlatotiskom. U Parizu je prodaju po 20 franka.

ANTE ĐUKIĆ: POMSTA

Kulturni mesečnik »Slovenska Brazda«, što izlazi već drugu godinu u Nitr, donosi u posljednjem broju pet gorilim napisa pjesmu Ante Đukića »Osveta« i njegove zbirke »Od osveta do sutona«. Pjesmu je preveo Vojteh Mierka, koji je uz to za autorovu 70-godišnju preveo i uredio poznatu antologiju »Vjbor za prac A. Đukića.«

PRETSJEDNIK ČEHOŠLOVACKE REPUBLIKE O UČESCU SVIH NARODNOSTI U POSLOVIMA JAVNOG ŽIVOTA.

Povodom nroslave Čehoslovačkog državnog praznika pretsjednik Čehoslovačke republike dr. Edvard Beneš primio je stranje diplomatske pretsjavnike, kojim je prilikom na upućeni mu pozdrav između ostaloga rekao i ovo:

... Pretsjednik Masaryk čestio je govorio, da program naše humanitarne demokracije zahtjeva, da svaka, narodna zajednica u ovoj državi treba prema svojoj brojnoj snazi da uzme učesća u javnom životu, u državnoj vlasti i svagađnjem životu državnog aparata. Taj program će biti i ostvaren!

Tako u Čehoslovačkoj...

ZAVLAČEVANJE IZPLAČILA ODSKODNINE ZA ODVZETA ZEMLJIŠTA

Trnovo, novembra 1937. (Agis) Pred kratkim je završilo po Trnovem in raznesla se je vesela vest, da bodo bivši lastniki zemljišča, na katerem stoji danes obsežna vojašnica, dobili končno težko pričakovano odškodnino. Posameznik sicer ne bi dobil bogve koliko, ker so dotični teren sestavljale samo niške in vsaka njiva je imela svojega lastnika, tako da jih je cca 30. Kljub temu pa bi moral nekateri okobovalci prejeti nekaj tisoč lir. Ceravno je bilo zemljište zelo nizko ocenjeno. Priporočilo moramo, da je bilo to polje med najboljšimi nišanmi last trnovskih posestnikov, ker so skoraj vsi drugi kompleksni njiv precej močvirnat.

Omenjeno zemljišče je bilo odvezto lastnikom leži. V zemljiških knjigah pa se danes ni kvečen preplis zemljišča in moralo vsi ti lastniki kot uradno priznani lastniki še vedno plačevati davek za odvezte parcele. In ne samo to! Medtem je bilo vedno novo breme v obliki posojila. Plačati so morali določene odstotke posojila tudi na to zemljišče, od katerega nimalo že zdavna nobenih dohodkov. Izkazalo pa se je, da so govorice preurajene, ker lastniki do danes še niso prejeli nikake odškodnine, in če bi se to tudi zgodilo, ne bi mogli ničesar imeti od tega nikake koristi, ker bodo s tem denarjem najprej morale biti poravnane javne dajatve prizadebiti in šele z eventualnim preostankom bo lahko razpolagal posameznik.

— Trst — Pri delu v garaži se je vled eksplozije benzina nevarno poškodoval Josip Ličan, star 30 let. — (Agis).

Vojaska vzgoja u srednjih in visokih solah Italije

Z zakonom od 31. decembra 1934. je fašistična vlada uvela poleg za obstojeće telesne vzgoje (educazione fisica), ki je obvezna za učence vseh razredov srednjih šola in ki je dejansko samo vojaško vobzboje, z oroženim in na terenu, še posebno vojaško vzgojo (cultura militare), ki je obližnava za učence najvišjih razredov srednjih šola ter za vse dijake najvišjih gimnazij, starijih, izjuznih ljudi umetniških visokih šola.

Ta vzgoja se podeli u treh stopnjah. V prvi stopnji naj učenci nižjih srednjih šola pridobijo isto teoretično in praktično vojaško znanje, ki ga mora imeti vsak gradnik ali specializirani vojak. Druga stopnja, ki je namenjena učencem višjih razredov srednjih šola, jim nudi isto znanje vojaških ved, ki se zahteva od rezervnega častnika. Treća stopnja, namenjena visokoškolcima, usposoblja je u vojaške vodje, organizatorje in specialiste.

Ze dekret od 17. oktobra 1935 je prisnel podrobnejši pravilnik za ta tečaj, dekret od 7. maja pa podrobnejši učni načrt za prvi in drugi tečaj.

Očitno pa s tem niso bile pristojne oblasti da zadovoljno, kajti reči septembra teletnoga leta je bil objavljen zakon od 8. julija l. i. ki nekoliko izpremeni prvotni razpored.

Po tej odredbi je prva stopnja vojaške vzgoje obvezna za vse učence ki jih ministarstvo izrecno ne oprasti, kateri obiskuju četiri razred nižje srednje, strokovne ali umetnosne škole. Pouk se podeli u 1 tedenski uri, toča najmanj u ukupno 30 urah. Vojaška vzgoja je predmet pri sprejemanju izpitni u višji odelček srednje škole.

Druga stopnja obsega ednina dva letinla srednje škole. Izpit iz tega predmeta je sastavni del diplomatskoga, odnosno zrelostnoga izpita. Razlika od izpita iz ostalih predmeta je samo u tem, da se ne dela zrelostni izpiti iz vojaške vzgoje pred celotno komisijom, temveč samo pred strokovnim učiteljem.

Treća stopnja vojaške vzgoje je obvezna za vse visokoškolce — preletinike.

Pouk u tom predmetu je poverjen aktivnim ali rezervnim častnikom različitih let. Sredi oktobra pa so sedaj objavili dekret od 23. septembra 1937. ki prinosa podrobnejši načrt za vse tri stopnje.

Po tom načrtu nima ta pouk toliko namena, da bi uzgajal strokovnjake in profesionaliste, kakor da zbuditi in razvija u njih vojaški duh, »ki je danes ana najboljših značilnosti«. Novi dekret prepusta izpopolnjevanje in zaozračevanje vojaškoga znanja, ki jih dobiva novi italijanski državljani u predvojaških vojah, raznim organom aktivne vojske. Šola pa naj zadržu vsa kar je dobrega u fašizmom, zgodovinskih, umetniških in znanstvenih ved z vojaškimi u formiranje »na oči«, kakršnega tvorijo dišavne in fašiste, je bolj pa moralne sposobnosti, ki so podloga za veljavo kadrov oborožene sile.

Otvoritev akademskoga leta na tržiški trgovski univerzi

Trst, nov. 1937. V nedeljo, 14. novembra se je vršila slavnostna otvoritev akademskoga leta na trgovski univerzi u Trstu. Tudi letošnja slavnost je imela kakor lanska in predlaska čisto vojaški značaj.

V večer je vršil častno službo odelček univerzitetne milice pod poveljstvom nekoga častnika Na šolskem dvorištu pa je stala u strogom vojaškom redu na eni strani centurija visokoškolcev z zastavo Gufa in konjiškoga odelka, na drugi strani pa samostojna kohorta, ki čoli ime po Delmatincu »F. Rismondov«. U ozadju dvorišta pa so stali visokoškolci-kandidati za novi vojaški tečaj. Prisostvovali su slavnosti armijski komandant, vsi poveljniki fašistične milice ter razni generali in komandanti različitih odelkova.

Slavnost je otvorili rektor Manlio Undina s temi besedami: »Ekselencije, tovariši, še dve leti je od tega, odkar se vrši slavnostna otvoritev akademskoga leta u heroičnom ozračju najprej je bil začetek slavnostnoga afriškoga pohoda, ki je pokazal vsemu svetu črdo sklačenosti našega roda, nato pa blesteča zmaga in ustanovitev imperija...«

V svojem govoru se je spomnil visokoškola Benka, ki je smrti začet od zovražne krogle na italijanski vojni ladji »Bartetta« pred Balcarskim otokom, in visokoškola Moretija, ki je padel kot artiljerijski častnik na španskih tleh u boju za fašizem.

Zaključil je svoj govor s savsplošnom samostojni kohorti univerzitetne milice, ki so ih poverjeni tečaj za vzgojo rezervnih častnikova med akademiki.

Za rektorjem je govoril dr. Gotan, ki vodi fašistične in vojaške organizacije na univerzi. Po njegovom govoru se je otvorili predvojaški tečaj, ki so obvezni za vse slušatelje univerze.

Zaključno besedo je imel armijski komandant Scala, ki je pozval akademike, da na se vzgajajo u duhu slavne tradicije italijanske vojske.

SARADNICIMA

javljamo da božićni broj izlazi u povećanom opsegu. Rukopisi se primaju do 15 o. mj.

MALE VESTI

Urednik tršćanskog »Piccola« Mario Nordio doputovao je u Beograd. Titulescu, bivši rumunjski ministar vanjskih poslova, vratio se u Bukurešt. Dočekalo ga je veliko mnoštvo svjetske i buržoazne pritiske. Titulescu je izjavio, da Rumunjska stoji pred vrlo važnim odlukama i događajima, i da je stoga smatrao dužnošću, da se vrati u otadžbinu. Za Božić bi prispel u Ljubljano iz Gorice zopet poseban vlak. Vožnja do Ljubljane bo stala 65 lir s pravico do povratka in z vsemi ostalimi potrebnimi dokumenti. (Agis).

Gaetano Salvemini napisao je na engleskom jeziku »Carlo i Welelo Rosselli« koja je u izdanju »For intellectual freedom« u Londonu na 70 stranica, a doskora će izaći u italijanskom prijevodu u izdanju »Giustizia e Libertate« u Parizu. Rуска ekspedicija na sjevernom polu nalazi se u najvećoj pogibelji, jer santa leda na-kojoj se etablirala, uslijed priliska ledenih santa, puca. Rekordna berba kukuruza u Italiji iznosila je prema službenim talijanskim podacima 3.500.000 tona. dok je najveća proizvodnja kukuruza u Italiji bila 1926. kada je iznjela svega 2.900.000 tona. U talijanskim prirednim krugovima se smatra da Italija ove godine ne će uvesti veće količine kukuruza.

Društvo bivših škola čehoslovačkih srednjih i viših škola osnovano je u Zagrebu. Među osnivačima je i Istranin Dr Šime Žužić. Talijanska vlada priznala je državu Mandžukuo. Ministar grof Ciano je obavijestio o tome brozjavno japanskog ministra vanjskih poslova, a vanjskom ministru Mandžukua poslao je brozjavnu čestitku. Talijansko poslanstvo bit će osnovano u Hsinkingu.

Japanska vlada priznala je generala Francu. Mussolini je primio sve prefekte talijanskih pokrajina i dao im instrukcije za razne akcije u toku zime u cilju da se poboljšaju higijenske i socijalne prilike u Italiji. Bivši vicekancelar austriljski princ Starhemberg vjenčat će se uskoro sa čuvenom umjetnicom Burgtheatra Norrom Gregor, koja je rodom iz grada Gorice.

Japanski car podijelio je talijanskom ambasadoru Auritui orden »Izzaregg« sunca u lenj. U međunarodnoj koncesiji u Šanghaju Japanci su zauzeli sve poštanske urede, kao što i kinesku carinarnicu. Sovjetska Rusija odlučila je premjestiti svoju glavnu pomorsku bazu iz Kronštada u vode Arktičkog mora. U Polarnom moru kraj Murmnska 100 hiljada radnika gradi nove lučke naprave i željeznicu između Polarnog mora i Lenjingrada, te 41. letilište duž pruge.

Tajnik fašističke stranke Starace savzao je direktorji stranke za 2 decembra u palači Littorio. Iz Istočne Afrike vratila se u Italiju nova partija od 1760 radnika, jer im je istekao ugovor za rad u kolonijama. Talijansko-njemačko rudarsko društvo za eksploataciju Abesinije. U Rimu je osnovano akcionarsko društvo Societa Mineraria Italo-Tedesca (Smit) sa ciljem da istražuje rude u Abesiniji. Osnovni kapital iznosi 1,5 milijuna lira, ali će se odmah povisiti na 10 milijuna lira čim stignu povoljni izvještaji od komisije stručnjaka, koju je društvo odaslalo u Abesiniju. Narodište se društvo interesuje za zlato. 51 posto kapitala uplatili su Talijani, a 49 posto Nijemci.

Mussolini će doskora posjetiti Dodekanese i time naglasiti važnost talijanskog položaja na Sredozemnom moru. Smatra se da Mussolini time želi ubrzati neposredne pregovore sa Englekom. U Padovi i Bologni priredili su, po hvjestažu »Agence France-Rome«, demonstracije vojnika koji su se vratili iz Afrike. Oni su nosili zastave s napisima: »Dajte milostinju afričkim borecima«. Nekolicina demonstranta je bilo uhapšeno, ali su morali biti pušteni, jer se građanstvo za njih zautio.

Festa španjolske vlade ima sada veći kurs nego prije pobune generala Franco, izjavio je Negrin. Graziat, ki se je usmislil iz zdravstvenih ozorov iz abesinskega prostora, ni znan je kot specialit v plinskih vojna. ampak tudi kot pisatelj. Napisal je siedeča dela, ki so tudi za nas zanimiva: Naslovi teh del so: »Dalmacija tik pred vojno«, »Zavzete Gorice«, »Vojne kronke«, in »Krivostvo vojaki«. (Agis).

S posebno odredbo so znižali ceno kakava pri kilogramu od 2.- do 1.30 lire, kavi pa za 0.50 do 1.- lito. Kakor vidimo je zaizanje cene minimalno, čeprav trde, da je značilni letosnji pridelok kave v Abesiniji 300.000 tona, od katere bo prilo Italijo okoli 230.000 tona, ostalo pa bodo porabili v Abesiniji sami. Trde tudi, da je s tem pridelkom popolnoma krita vsa potrebošja kave v državi. (Agis).

GLASILO FURLANSKEGA FAŠIZMA O SLOVENSTVU KANALSKE DOLINE

V Vidmu izhajajoče glasilo furlanskih fašistov »Il Popolo del Friuli« je objavilo nedavno daljši članek o Kanalski dolini, ki vsebuje poleg podrobne opisa prirodnih krasot te doline nekatere prav zanimive ugotovitve glede njenega prebivalstva. »To dolino« piše list med drugim »si je Italija pridobila z zmago pri Victoriu Venetu in ji od razvoja pripada vsaj po geografski nujnosti, če že ne radi drugega. Pred svetovno vojno je navaden most čez Pontebuno na mestu, kjer se ta potok izliva v Belo, ločil italijansko državo od Avstrije, odnosno Pontebno, poslednji večji kraj kanala Ferro, od Pontabla, prvega kraja avstro-ogrškega cesarstva v Kanalski dolini. V Pontebni — to zveni kot pravilica — ni nihče znal besedice nemščine ali slovenščine, dočim v približno 30 metrov oddaljenem Pontablu nisi imel prilike, da bi čul eno samo Italijansko besedo od tamošnjega skoro popolnoma slovenskega prebivalstva. Lipalja ves, oddaljena kake tri kilometre od Pontebe, je prva vas in tvori sedaj s sosednim Pontablom enotno mestece Kakor v vseh vaseh Kanalske doline, so tudi v Lipalji vesi skoro vse

hiše zgrajene v nemškem slogu in tako tudi cerkev, ki stoji po starem običaju sredi pokopališča. V vsej dolini ne najdeš stanovanja, kjer bi manjkala peč, ki služi za segrevanje in peko kruha. Prebivalstvo v Ovečji vasi kakor tudi v Ukvah je po veliki večini slovensko. Nedaleč od Zabnice žee Bela, ki izvira pod Suhlim vrhom. Tu je razvodje med Jadranom in Črnim morjem. Avstro-ogrsko monarhija je posebno pazila na to, da je bilo prebivalstvo v običajnem pasu mešano, da so se slovenski in nemški kraji izmenoma vrstili. Zato so bili prebivalci v Pontablu in Lipalji vasi v pretežni večini Slovenci, v Lučicah, Sv. Katarini in Naborjetu Nemci, v Ukvah, Ovečji vasi in Zabnici Slovenci, v Trbižu Nemci. Vsi obučajo me s soboj še v materinščini, toga sešaj razumejo še tudi starejši ljudje Italijansko in jo za ljude tudi govore. Prebivalstvo je blage narave in se peče s pastirvom. Skromnost in enostavno gospodarstvo mu omogočata, da zadovolji svojim skromnim življenjskim zahtevam. Nova generacija raste v Italijanskem duhu in kaže dobro razumevanje za politično in socialno organizacijo domovine.

Posjet Hitlerove omladine kolegama u Italiji

Trst, novembra 1937. Prema planuju ostale štampne imade posjetiti Italiju kao zemlju turističkih ljepota 45 hiljada njemačkih »dopolavorista« radi upoznavanja sa svojim talijanskim kolegama i jačanja prijateljskih odnosa talijanskog i njemačkog naroda. Već više grupa tih njemačkih »dopolavorista« posjetilo je već svoje talijanske kolege u raznim gradovima Italije. Takva je jedna oveća grupa njemačkih »dopolavorista« posjetila već i grad Genova, gdje smo došli s njima u prijateljske razgovore. Zanimali smo se za njihove epče prilike života i rada u Njemačkoj, te im prijateljski i dobronamjerno primjetili, da su loše odjeveni. Oni su nas odmah izvjestili, da je to samo njihova privremena odjeća, a čim dodju »dole«, da će obični onu pravu t. j. lijepa i vojnička odjeća, koja su i kod kuće nosili. Tako se te ekskurzije svih grupa njemačkih »dopolavorista« nakon što posjete svoje kolege u raznim gradovima Italije imadu sastati u većim grupama u Napulju, da mogu dalje nastaviti još posljednja etapa svoje ekskurzije. Njemački »dopolavoristi« putuju na specijalno zato određeni talijanski parobrodima, koje im talijanska vlada u znaku nepokolebivog prijateljstva stavlja besplatno na raspolaganje, da se provozaju i upoznaju sa ljepotom čitavog Sredozemnog mora, jer su njihovi kolege vrlo željni raznoge, a ujedno žele da se na taj način mogu upoznati i sa ljepotama Španije...

»DEMOGHELA« USKRNSULA.

Pariz, dec. 1937. Posljednji broj »La voce degli Italiani« donosi dopis iz Trsta u kojem se javlja, kako je neki dan imalo da otputuje iz Trzica (Monfalcone) 20 vojnih obveznika god. 1911 i 1912 u Libiju. Njih je na stanicu odmah više podjaka i mnogih prijatelja radnika, koji su pjevali putom, staru pjesmu 97. austriljskog puka, koju su Tršćani pjevali za vrijeme rata u prikos Austrije: »Qua se magna, qua se beve qua se lava la gamela. Zigaretto demogela fin que l'ultimo saras. Kada su došli na stanicu, javlja »La voce degli Italiani«, pratilci su počeli vikati: »Nemojte otići! Odbite da idete u Španiju!« Nadošla je policija koja je rasterala demonstrante. Malo kasnije se to isto dogodilo i u Cervignanu.

DESPRODSTOTNI DAVEK NA DELNISKE DRUŽBE RAZŠIRIEN NA VSA TRGOVSKA PODJEITJA.

Trst, novembra 1937. (Agis) — V zvezi z zadnjimi odločbami fašističnega sveta se širilo vesti, da bodo desprodstotni davku ki je bil pred kratkim uveden na delniške družbe, podvržena vsa trgovska podjetja. Iste vesti so prinesli tudi nekateri inozemski časopisi z obširnimi komentarji.

V Zadru se je vrnil 21 novembra sestanak zastopnikov fašističnih organizacij iz Dalmacije. Podrobnosti o tem sestanku niso znane, ker poročila govore o tem, da so se udeležili sestanka zastopniki vseh fašističnih organizacij. (Agis).

V novem gradbenom načrtu za povečanje trgovskega brodomlja, je predvidena gradnja 44 novih ladij z okoli 260.000 tonami. Od teh ladij bo zgrajenih 15 za družbo »Italia«, 13 za tržaški »Lloyd«, 17 za »Tirrenio« in 5 za družbo »Adriatica«. »Tržaški Lloyd« ima po novem načrtu nalogo vzdrževati zvezo z Italijanskimi kolonijami. Tako je 510 v lanskem letu skozi Suezki prekop 232 njegovih ladij, s skupno tonazno 1.334.000 tona, dočim je šio skozi Suez od družbe »Italia« 200 edinic s tonazno 1.711.000 tona. (Agis).

V Vzhodni Afriki je dobilo sedaj dovoljenje za obratovanje 14 industrijskih in 26 trgovskih tvrdk iz Jul. Krajine.

KONKURENCA »DOPOLAVORA« V SENOŽESKI OBČINI

Senožec, novembra 1937. (Agis) — Kot drugod, imamo tudi pri nas organizacijo »Dopolavoro«, in sicer poleg senožeške tudi še v Gaberču. Dolenji vasi in Sinadolah. Vse štiri organizacije nazivajo senožeški živnozdruvanik Cianponaro, ki je obemem tudi fašistični tajnik. Vse delovanje teh organizacij je osredotočeno v gostinjskih lokalih dopolavorov. Članstvo ima poleg vina in drugih alkoholnih pijač na razpolago tudi vespelno samih fašističnih revij in časopisov. V lokalih so namešteni tudi radioaparati, ki pa na valovnih tabelah imajmo označene ljubljanske radiopostaje, ter jo radi tega tudi ni nikdar slišati. Mesto predavanih in drugih prireditve, ki naj bi članstvo kulturno izobraževale, so v teh dopolavorih kvanta, kvanta in pešer ter nasprotno v duhu in cilju vsake poštone organizacije, članstvo in sploh okolico morajo kvariti. Voditelji teh organizacij vedo, kaj da našlo mladino posebno miha, zahvaljujoč današnjim njeni izobrazbi in vzgoji, in da bi jo privabil v čim večjem številu, prireajo vsako nedeljo pesne (edine prireditve ki jih imajo), brez vsake vstopnine seveda. Da bi pa ne bilo preveč konkurence med pojedini »Dopolavoro« v tem pogledu in bi imeli čim več obiska, je fašistični tajnik Cianponaro odločil, da se pesne prireditve vršijo izmenoma v poodnih vaseh.

Kot je naš list že večkrat poročal, so gostinjski obrati »Dopolavora« prosti vseh dajatin in na ta način lahko konkurirajo starijem domačim gostilnam, ki s tem trpijo občutno škodo.

TUDI UDELEŽENI ABESINSKE VOJNE ZAPOSTAVLIANI

Lirska Bistrica, novembra 1937. (Agis) — Iz lirskeobistiškega okruga se je precej mladeničev moralo udeležiti abesinsko-italijanske vojne. Vsi udeleženci so se vrnili domov, a njih obljubam in zagotovilo ne dobijo nobene zapolitve. Med njimi je tudi nekaj invalidov. Tako n. pr. Josip Potepan, dom iz Male Bukovice, ki se je vrnil domov ranjen v levo nogo in ni več sposoben za težka kmetička dela, ni dobil do danes še nobene zapolitve. Res, prejema mesečno nekaj lir odškodnine, toda ta neznamna vsota mu ne more še zadalek zadostovati za še tako skromno preživljanje. Vse dosedanje prošnje, ki jih je predložil nerodajnim oblastem, niso nič zalegle. Obiljubljaju mu sicer vedno, a dejani ml. Na razna mesta v Ilir. Bistrici in Trnovcu, ki so bila medtem izpraznjena ali razpisana ali kakooli, so bili postavljeni priisceljen iz notranosti Italije. Omenjeni Potepan, ki se je podrgno leto moral boriti v prvi vrstini in je moral nadaljnih deset mesecev prebiti v bolnici, pa mora živeti takorekno od milosti in v velikem pomanjkanju.

* — Ojlena benzina je u Italiji poškočila za 60 cent. Sada je litar benzina po 5 lire i 5 cent.

U listu »Giustizia e Libertate« piše Gaetano Salvemini u nastavljeni o agrarnom problemu u španjolskoj revoluciji, pod naslovom: »Il problema agrario nella rivoluzione spagnola« — Elementi per un studio d'economia sociale rurale.

— Iz Abesinije se je vrnilo 1760 delavcev, ker jim je baje potekla pogodba.

— »Postojatno draveca, če nošemo umreti brez zraku, to geslo so vrgli sedaj v Italiji med ljudi, in utemeljuje to potrebo s tem, da brez draveca ni močnega, zlasti v okolici mest, absorbirane vsega ogljikovega dvokisa, ki ga izdihavajo ljudje. Pravilo da se v milionskem mestu izdihne dnevno okoli 5.000.000 litrov ogljikovega dvokisa, ki ga absorbira rastlinstvo, zlasti dravje, ter da je potrebno za 40 do 50 oseb eno zdravo drveo.

DROBNE VESTI IZ NAŠE DEŽELE

— Divča — Ko je sekal v gozdu 24 novembra kmetovalec Viktor Dolenc, star 36 let in je podrl močan hrast, se temu ni mogel pravčasno izogniti. Drveo je padlo nanj, ga močno poškodovalo. V tržaški bolnici, kjer se ga po nesreči odpojejo so izjavili, da je njegovo stanje izredno težko. (Agis).

— Gorica — V Gorico je bil premečena iz Belluna devetih polk-tokazovnega obmejnega topništva. (Agis).

— Gorica — V Gorici, Idriji, Tolminu, Kobaridu, Gradški in sosednjih krajih so se vršile 27 t. m. velike vaje prebivalstva za obrambo pred srabičnim napadi. Vaje so se vršile po dnevi in ponoči in so bile za to priliko od oblasti izdane stroge odredbe, da bi vaje imele čimboljši uspeh. (Agis).

— Kopriva — Peter Mahorčič, star 22 let je naznanil orožnikom, da so ga na cesli napadli trije neznanci in mu ukradli sukniči ter 50 lir. Orožniki so se lotili iskanja storilcev, toda kmalu so se prepričali, da je vsa zgodba izmišljena. Mladi Mahorčič je menda pojavil in zapravil denar ter sukniči, ter se je na ta način hotel doma izmazati. (Agis).

— Novava — Črna lovca sta po nesreči obstrelila v Opatici selu 27 letno Lofzko Bonetovo iz Dola in 18 letno Olgo Pahorjevo. Oba lovca bosta kaznovana, ker sta streljala proti javni cesti, dočim sta se z dekleti parovala za škodo. (Agis).

— Postojna — Prejšnji župan adv. Zannoni je bil ponovno imenovan za nadalnja 4 leta za župana. Ob priliki podaljšanja njegove službene dolžnosti, je bila prirejena v Postolji majhna svečanost. (Agis).

— Ribemberk — Karabinerji so aretirali Josipa Kerkeca in njegovo ženo Olgo. Oba sta obdožena, da sta radi nepazljivosti povzročila smrt otroka, ki se jima je rodil pretekli mesec. (Agis).

— Sv. Križ pri Nabrežini — Z drevesa in sicer z višine okrog 4 m. je padel 70 letni Roman Merliak. Poškodbe, ki jih je zadobil pri padcu so izredno težke, kar je razumljivo še bolj, če pomislimo na njegovo visoko starost. (Agis).

— Tolmin — Tolminska občina je najela pri Gorški mestni upravnici posojilo v znesku 35.000 lir, kar namerava uporabiti za javna dela. (Agis).

— Trst — V mestu so odprli, radi mraza ki je nastopil, štiri javne ogrevalnice, ki so odprte noči, in razen v času čiščenja. (Agis).

— Trst — Za zaupnika GUF-a — univerzitetne fašistične organizacije — v Trstu sta bila imenovana neki Peter Dolžan (Dolžani) in Pavel Debelič (Debelič).

— Tržič — 20 novembra so spustili v morje tri nove podmornice težke po 1028 tona. Svečanosti so se izvršile ob prisotnosti najvišjih predstev vojalskih, dostojanstvenih, Novca in podmornice dosojajo imeli čim več obiska. Je fašistični tajnik Cianponaro odločil, da se pesne prireditve vršijo izmenoma v poodnih vaseh.

DVE GROZNI NESREČI Z RAZSTRELIVOM

Žrtve nesreče so bili trije otroci Gorica, novembra 1937. — (Agis) — Na Sv. Gabrijela se je pripetila pretekli teden grozna nesreča. Friderik in Marija Plesničar, prvi star 10 let, drugi pa 14, sta našla še nerazstreljeno granato. Pričela sta se z njo igrati, toda kakor je navadno, je pri tem granata eksplodirala. Posledice eksplozije so bile naravno grozne. Mlajša Friderika je granata popolnoma razmesarila, da je ostal takoj mrtev, dočim so njegovo sestrico prepeljali v gorško bolnico, a z najmanjšim upanjem, da bi preživela težke poškodbe. Druga, nič manj grozna nesreča pa je se zgodila v Kanalu, kjer se je ravno tako igral z najdeno granato 14 letni Stanislav Gerbec. Pri tem jo je hotel z nožem odpreti, a granata se je razletela in ga strašno poškodovala. Polez tega, da je dobil več nevarnih ran po vsem telesu, so mu zastopila čreva. Kljub temu je vzdržal še toliko, da so ga prepeljali v gorško bolnico, kjer pa je po dveh urah groznega trpljenja umrl. — Večaker bilo potrebno, da bi koščeno oblast posegle energično in skušale za katerikoli način preprečiti te nesreče, ki se vrste dana za dnem. Res je skoro nemogoče, da ne bi ljudje v teh časih nabirali ostanke, in si na ta način vsaj najmanj zaslužili za življenje. Toda gotovo je, da bi se s primerno vzgajo le opozorivami dalo preprečiti marsikakšno zlo.

NAŠA OMLADINA U ZAGREBU PRIVEDUJE »NIKOLINJSKO VEČE« s plesom u subotu 4. o. ml. u Begovljevoj ulici br. 7. Početak u 9-sati naveče s biranim programom. Način dionice: sv. Nikola nagraditi malim darovima a za omladinu po godinama i po srcu biti će izn toga ples. Darovi sa tačnom adresom primaju se u društvenim prostorijama. Željavičeva 7. dveršice. Svakog dana po podne i u subotu do 7 sati na večer. Omladinska sekcija »Istra«.

NAŠA KULTURNA KRONIKA

NAŠI UMETNIKI IN ZNANSTVENIKI SE ODLIKUJEJO

Ljubljana, dec. 1937. V nedeljo, 28. novembra se je v Mariboru zaključil prvi umetniški eden. Ob tej priliki so se razdelile nagrade za posamezne umetnostne panoge. Veliko nagrad, in sicer tudi najboljšo, so odnesli primorski umetniki. Tako je prvo nagrado za glasbo (1500 Din) prejel prof. Karol Pahor iz Trsta za sodalni kvartet v štirih stavkih, drugo nagrado (750 Din) pa prof. Ubald Vrabec, tudi iz Trsta, za simfonično pesništvo »Tema in luč«.

NOVA ŠTEVILKA REVJE »MISEL IN DELO«

Pravkar smo prijeli 11. številko kulturne in socialne revije »Misel in delo«. Kot navodno, »Misel in delo« za november ima bogato in zanimivo vsebino. Posebno opazljamo čitatelje in društva na nadaljevanje prikaza dr. L. v. Černiša o Julijanski Kraljini. V tem drugem delu obravnava dr. Čermelj Gorisko pokrajino. Ostali članki v reviji so: Narodno in državno edinstvo; Pencilonice našega šolstva od Gustava Šilha; Nova ustava zveze sovjetskih socialističnih republik od dr. Gorazda Kušca; V Obzorniku u piše dr. Branko Veržon; Sredstva in nameni v izri veseli; Notranjepolitični pregled (Verko); Sociologija inteligence (B. Borko); Učitelstvo v zrcalu glavne skupščine (R); Novi združni zakon (Dr. S. M.); V Poročilih so prikazani knjige: »Stjepan Radić« Milana Marjanovića; Dr. I. Laha »Rozhovor o K. H. Machovici« in »Dr. Ivan Lali« od dr. Vojteha Mjerkca, ter zanimive Drobline na koncu.

KALENDAR »SOČA« ZA GODINU 1938

Džepni kalendar »Soča« za 1938 godinu je mesto večim formatu nego dosadašnjih godina. U kalendaru su razne upite, potrebne svim emigrantima, a naročito radnicima, namještanici in obrtnicima. Ima i dosta čistih stranica pa će služiti i kao bilježnica, koju će emigranti uvijek imati pri ruci. Cijena džepnog kalendara »Soča« za 1938. godinu 8.— dinara sa poštom 8.50 dinara. Naručuje se u upravi našeg lista u Zagrebu, u podupravi u Ljubljani, a može se naručiti i kod emigrantskih društava i povjerenika našega lista. Budući da je naklada ograničena te upozoravamo sve emigrante da si ovaj korisni džepni kalendar na vrijeme naruču.

BOŽIĆ JE PRED VRATIMA!

a ima mnogo pretplatnika koji još nisu udovoljili svojim obavezama prema listu za ovu godinu. Broj našeg čekovnog računa je 36789. Na svakoj pošti može se kupiti čekovnu uplatnicu i na njoj napisati broj 36.789 s našom adresom i poslati zaostali dug.

ISTRA SE MIJENJA

10. BEZIDEJNOST

Ima i drugih tekovina talijanske civilizacije. Ispušavanje Čepićkog jezera i Koprarijce, radovi na elektrifikaciji (usred Istre, samo na automobilskom putu Pazin—Trst, negdje između Tržišća i Mirne vidjeli smo velike instalacije za podjelu električne energije); socijalno osiguranje u bolesti, nezaposlenosti, starosti, invaliditetu, sve ono što najviše zadire u egzistenciju ljudi. Postoji dakle nesumnjivo pozitivna strana medala talijanske uprave u Istri, kako su postojali pozitivni rezultati višestoljetne uprave Venecije većim dijelom Istre. Razlika između dvije uprave, stare venecijanske i današnje talijanske je u tome, što je venecijanska uprava administrativno, ekonomski i politički učinila selo zavisnim od grada, ali pri tome nije dirala u autonomni život sela. Selo je živjelo pod Venecijom svojim posebnim gospodarskim životom, u punoj mjeri u naturalnom gospodarstvu, zavisno samo od proizvodnje zemlje, držeći svoje obilježje, nošnju, govor, pjesme i ples. Sada nema više tog autonomnog života sela, selo je uvršteno u novočeno gospodarstvo, grad nameće, a selo prima sve od grada: nošnju, obilježje, hranu, način života, jezik, pjesmu.

Uvijek tekovine duhovne kulture talijanske, čak ni političke ideale savremene Italije. I tu je druga strana medalje. Selo prima, grabi sve što mu se daje, ali ta receptija ne znači i duhovno prelaženje. U narodu ostaje dvojestvo. Oni postaju Italijani, oni nama, kad dođemo tamo, kažu: vi ste Jugoslaveni, mi smo Talijani, ali pri tome oni razumiju da su postali Talijani, državljani Italije, onako kako su prije bili Austrijanci, državljani Austrije i narodnoga oštale. Između položaja u Austriji i Italiji je bitna razlika. U Austriji su oni mogli biti Hrvati, imali su škole, niže i srednje, svoj jezik u općini, tu sudu i u kotaru, svoj narodni pokret. U tome narodnom pokretu je bilo borbi, pobjeda, napredovanja. U borbi su se formirale ideje i moral ljudi, ljudi su se uzajamno pomagali, međusobno kontrolirali. Bili »naše«, bili dobar Hrvat je u neku ruku značilo i biti dobar čovjek, paziti na svoje postupke. I civilizacija je napredovala pod tim uvjetima razvijanja nekih odredjenih ideja, načela, morala. Danas svega toga nema. Civilizacija napreduje, ali bez ideja, bez načela, bez morala. Čudnovati izgledaju moji nekadašnji drugovi. Eto jednog invalida, kojemu je Hrvatska doslovno spasila život, jer je u jednom sanatorijumu proveo nekoliko godina. Ali penziju i razmjerno dobru dobio je tek od Italije. On pri-

VIJESTI IZ ORGANIZACIJA

PREDAVANJE ŽENSKE SEKCIJE »JUGOSLOVENSKE MATICE«

Ženska sekcija »Jugoslovenske Matice« održava svako 17. sako svoje društvene sastanke u Hlilc broj 83 i kat (Gluhočijem zavod). Posljednje je sastanak, na tim sastancima prisustvuje, jer je njihova sveća društva, koja su prilikom osnovu akciju oko opširne istarske sirotinje bilo djelom, bilo savjetom.

Ženska sekcija održaje nadalje svakih četnaest dana u istim prostorijama u 18 sati svoja društvena predavanja, na koja se pozivaju istarske kao i Istrani. Predavanja bit će pravovremeno objavljena u našem glasniku »Istra«.

Članski sastanak »Istrec u Zagrebu

U nedjelju 12. decembra u 9 i pol sati prije po dne održali su se članski sastanak članova društva »Istrec« u Zagrebu. — Umojavaju se svi članovi da ovom sastanku prisustvuju, jer se radi o vrlo važnom pitanju društva.

U interesu je naših članova, da budu prisutni i nika na sastanak doretu sve poznate emigrante. ODIJELA I OBUČA ZA SOCIALNI OTSJEK. Umojavaju se članovi, koji imaju ponedjeljni odjevan predmeta, da to daruju za Socialni odsjek društva »Istrec«. — Umojavaju se članovi, koji imaju ponedjeljni odjevan predmeta, da to daruju za Socialni odsjek društva »Istrec«. — Umojavaju se članovi, koji imaju ponedjeljni odjevan predmeta, da to daruju za Socialni odsjek društva »Istrec«.

Iz »TABORA« v Kaminiku

Kaminik 1. dec. 1937. — Kakor vsko leto je tuđi letos naše društvo »Tabor« privedlo simbolični grob na ruk. Zlatkem pokopalištu za naše nepoznate naše narodne žrtve v zasadenem ozemlju. Ob tem grobu je tukajšnja domača duhovščina opravila cerkvene obrede iz molitve, nacr. — Priznanje prvo Sloveško pevsko društvo »Istrec« pod vodstvom svojega neumornega povodnje G. B. Černiša, ki je zapelo predstaviteljstvo. Člani »Tabora« v Častiti duhovščini, kakor tuđi ugledelemu pevskemu zboru »Istrec« izkazano tem potom svoj izskrenu zahvalo. Ob tej priložnosti sporočimo svojemu članstvu, da se bo vršil članski sastanek kot običajno v Radovljani v gostinji g. Serčena v nedeljo dne 12. in ob 9.30 uri in pol. Na ta sastanek so posebno vabljani oni člani, kateri niso še prejeli svojih društvenih izkaznic (legitimizacij). Na dnevnom redu je poročilo o poteku in sklopih zadnjega Saveznega občnega zbora v Slov. Brodu ter izkazovanje glede vnanjega prošnji za državljanstvo in za bivanje. Z ozirom, da bo v letošnjem letu 1937 ta sastanek za naše društvo zadnji in ker je tuđi pravilo za prošnji časti od prisilnega zadnjega našega društvenega sastanka se pričakuje polnočevitna udeležba članstva, kakor iz strani prijateljev našega emigr. Vabljamo. Odnor.

DVA NOVA DOKTORA

V Firenci je bila zadnje dni u novembru promovirana na Filozofski fakulteti naša rodjakinja gđica Vikić orija Komljanec, doma iz Steverjana v Brdih. Izpiti je položila z odličnim uspehom, tako da bo univerza njeno zgodovinsko disertaciju o ozleskem očaku Pavliru na lastne stroške objavila. Na pravni fakulteti univerze v Bologni pa je bil promoviran g. Rado Bratinja, iz znane družine iz Vel. Zabelj na Vipavskem.

PROMOCIJE NA TRŽAŠKI UNIVERZI. Trst, decembra 1937. — V zadnji seziji so promovirali na Trževski univerzi v Trstu sledeći jugoslovenski slušatelji: Vladimír Berginc iz Trsta, Stano Bašić iz Gorice, Radovan Seljak iz Irdije, ter jugoslovenska državljana: Maden Marangunic in Alojziji Toni. HIMEN V soboto, dne 13. novembra sta se v frančiškanski cerkvi v Ljubljani poročila naša rojaka Pepca Laharnar in geometer Mirko Laharnar, oba doma s Sentivške kore. Nevesta je čerka našega znanega skladatelja Laharnara. Mlademu paru želimo obilo sreće. — (Azis)

»BRATOVŠTINA

»SINJEGA GALERA«

je najljepši omladinski roman za poklone o sv. Nikoli i Božiću.

Može se naručiti i u našoj upravi. Ako se pošalje novac unapred stoji sa poštarinom 26.50 din., a pouzećem 28.— din.

Nikolinjska zabava »ITG« u Karlovcu

Karlovac, dec. 1937. U nedjelju dne 5. decembra 1937 u 8 sata pošli su podne održati se »ITG« u Karlovcu. Njima sudjelovali su svi članovi, koji su se dočuvati člana stromanih emigranata. Umojavaju se članovi u koliko neko želi da bude njegov dio posebno nagradjeno, molimo da nagradu izvodi dostavi u društveno prostorje najkasnije do nedjelje dne 5. decembra o 8 u 12 sati. Molimo sve članove da ovoj prirredbi izvole prisustvovati, kao i materijalno ju pripomoći. Odnor.

znaje Italiji sve, Hrvatskoj ništa. Savi su ušli u njihov život: o »digestionne penzijom i svojim malim posjedom on je postao seoski bankar, pozajmljuje novac na kamatu, živi dobro. Penzija teče, kamate teku. Muškarci je za njega najmirniji čovjek na svijetu, koji se brine za sirotinju.

Il dobar stari drug Tone Cririć, pom. kapetan male obalne plovidbe. On se ispravna i zanosu u pripovijedanju kako je u nekoj hrvatskoj luci podravno naše vlasti na rimski način, dizanjem ruke. I kako su se jugoslovenske vlasti čuđile što on hrvatski govori, a rimski pozdravlja. — »A ni tako«, rekao je on. »Zavrni su gledali.« Oni su na talijanskim brodovima, pod talijanskim zastavama obišli svijet. Bili su u Aziji: na ekvatoru i u Americi. Ljubili su Engleskinje i Španjolke i Japanke. Svuda sa istim svojim novim drugovima. Brodovi su plovili, oni su radili svoje šhte, primali hranu i platu, lumpovali i tukli se zajedno, oni sada eto primaju novce za ranjene prste, oni znadu što je život. Novi pojmo-

znaje Italiji sve, Hrvatskoj ništa. Savi su ušli u njihov život: o »digestionne penzijom i svojim malim posjedom on je postao seoski bankar, pozajmljuje novac na kamatu, živi dobro. Penzija teče, kamate teku. Muškarci je za njega najmirniji čovjek na svijetu, koji se brine za sirotinju.

Drugi, kod kuće, na stalnom poslu nastoje da dodju »pod kasu«, bilo da se lakše rane na poslu, bilo da se rane van posla o odglume ranjavanje na poslu. »Lako njemu, on je pod kasu, postaju nove predodžbe o »lakoci i sigurnosti života. Život naroda postaje tako materijalno puniji i bogatiji, duhovno spavim oskudjan. Jedna praznina je tu, nepostojanje ma kakve ideje, koje bi se čovjek primio i držao i prema njoj udesio život. Sve ima neki smisao i neki značaj kod nosi materijalnu korist. Ona je pokretat čitavog života i van nje nema ništa, osim praznine i pustoši. Fašizmi se odlukuju svuda time što ostavljaju takvu pustoš u dušama ljudi. Ali ako je nacija za običnog Talijana apstraktna, ona je za našega čovjeka neki daleki astronomski pejam. Njemu ostaje goll civilizacijski život i malo, sve manje obiteljske kopline. Prije je on bio član velike obitelji, danas je čovjek pojedina sam i izgubljen, visi o radu, pronizati individualno uživanje (krima, ples). Stalno zaposlenje, novac, materijalizam, proletarijacija udaljuje ljude i od crkve. Ali, mjesto koje je u dušama zauzimala prije religija, ostaje sada prazno. Nema ni jedne misli vodilje, ni jedne plemenite ideje. Proletarijizirani seljaci postaju ci. Nema žalosnije stvari od pogleda na takvu duševnu prazninu. MIHO KRVAČAC.

»Istra« izlazi svakog tjedna u petak. — Broj čekovnog računa 36.789. — Pretplata: za cijenu godinu 24.— din., za pola godine 12.— din., za tri mjeseca 6.— din. — Za uredništvo odgovara IVAN STANI, Zvonimirova ulica 48, Hl. kat. — Tiskar: Stećakina — Vlasnik i izdavač: Konzorcij »Istra«. Matkova ulica broj 28a. — Za tiskaru odgovarati (svoj broj) »Istara«.